

Kväveutsläpp från gruvområden: Miljöeffekter och naturlig kväverening i recipienter

Ett Strategiskt gruvforskningsprogram finansierat av
VINNOVA, LKAB, Boliden Mineral och Adolf H Lundin
Charitable Foundation

Projektperiod: 2008–2011

Deltagande universitet och forskare

Luleå tekniska universitet, Avd för Geovetenskap

- ***Björn Öhlander***, projektledare
- ***Anders Widerlund***, seniorforskare
- ***Sara Frandsen***, doktorand

Uppsala universitet, Inst för Geovetenskaper

- ***Roger Herbert***, seniorforskare

Samarbetsprojekt

Projektet bedrivs i samarbete med VINNOVA-projektet
***Effects of mining on recipients and ecosystem
resilience***

Ovanstående projekt utförs vid Luleå tekniska
universitet, Avd för Geovetenskap.

Projektledare: Frauke Ecke

Projektets inriktning

Inriktat mot ***Minskad miljöbelastning vid gruvhantering***, som är ett av gruvindustrins fem strategiska fokusområden, med visionen:

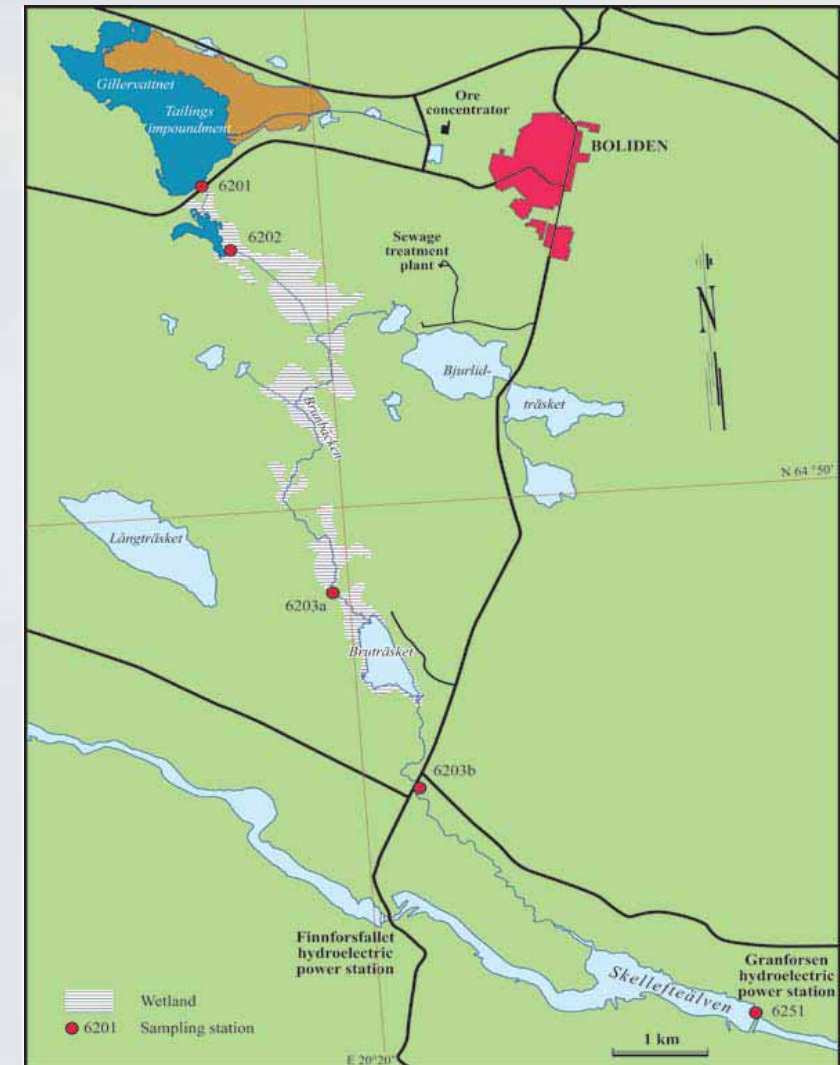
Miljöpåverkan från befintliga och nya gruvor är långsiktigt hållbar

Fältområde Boliden

Boliden–Brubäcken–Skellefte-älven

- Kväveutsläpp till Brubäcken domineras av ammonium (~5 mg/l)
- Halt av nitrat ~1 mg/l
- Halt av totalfosfor ~300 µg/l
- Utspädning ~400 ggr från Brubäcken till Skellefteälven

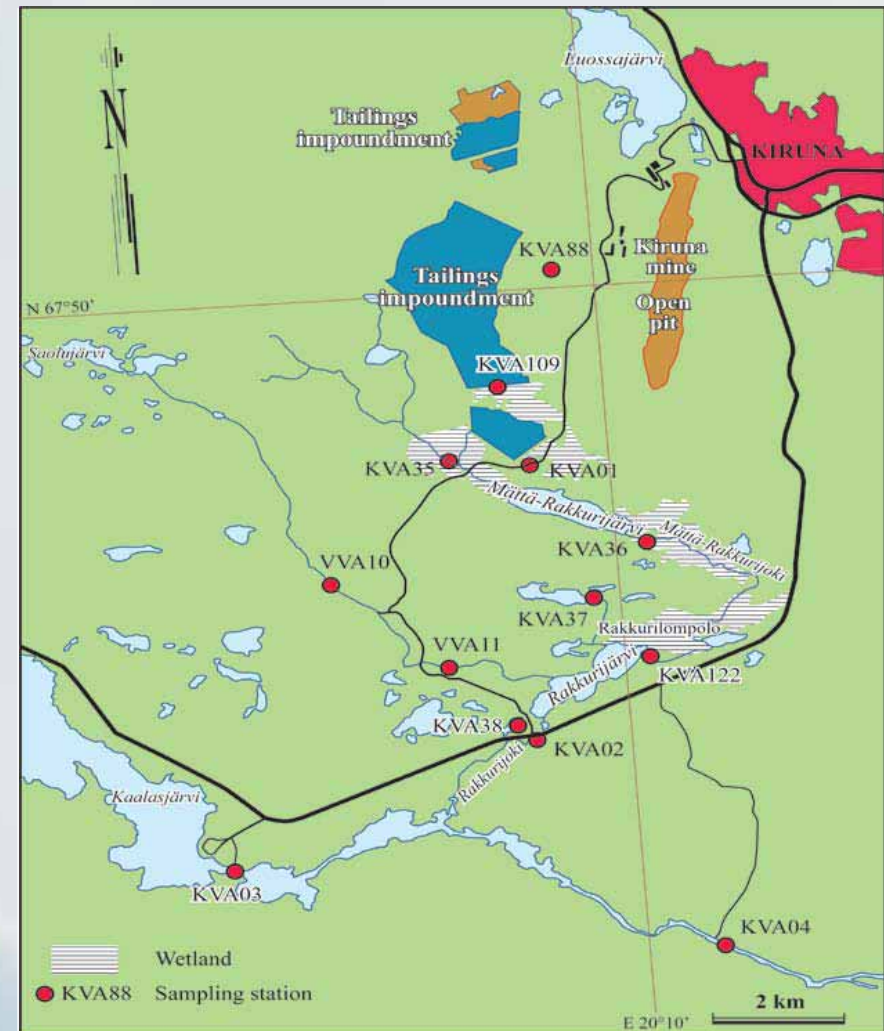
Provtagning sker i 5 punkter i Brubäckensystemet

Fältområde Kiruna

Kiruna–Rakkurijoki–Kalix-älven

- Kväveutsläpp till Rakkurijoki domineras av nitrat (≤ 12 mg/l)
- Halt av ammonium ~ 0.1 mg/l
- Halt av totalfosfor ~ 30 $\mu\text{g/l}$
- Vissa tecken på eutrofiering i nedre delen av Rakkurijoki-systemet
- Utspädning ~ 100 ggr från Rakkurijoki till Kalixälven

Provtagning sker i 13 punkter i Rakkurijokkisystemet

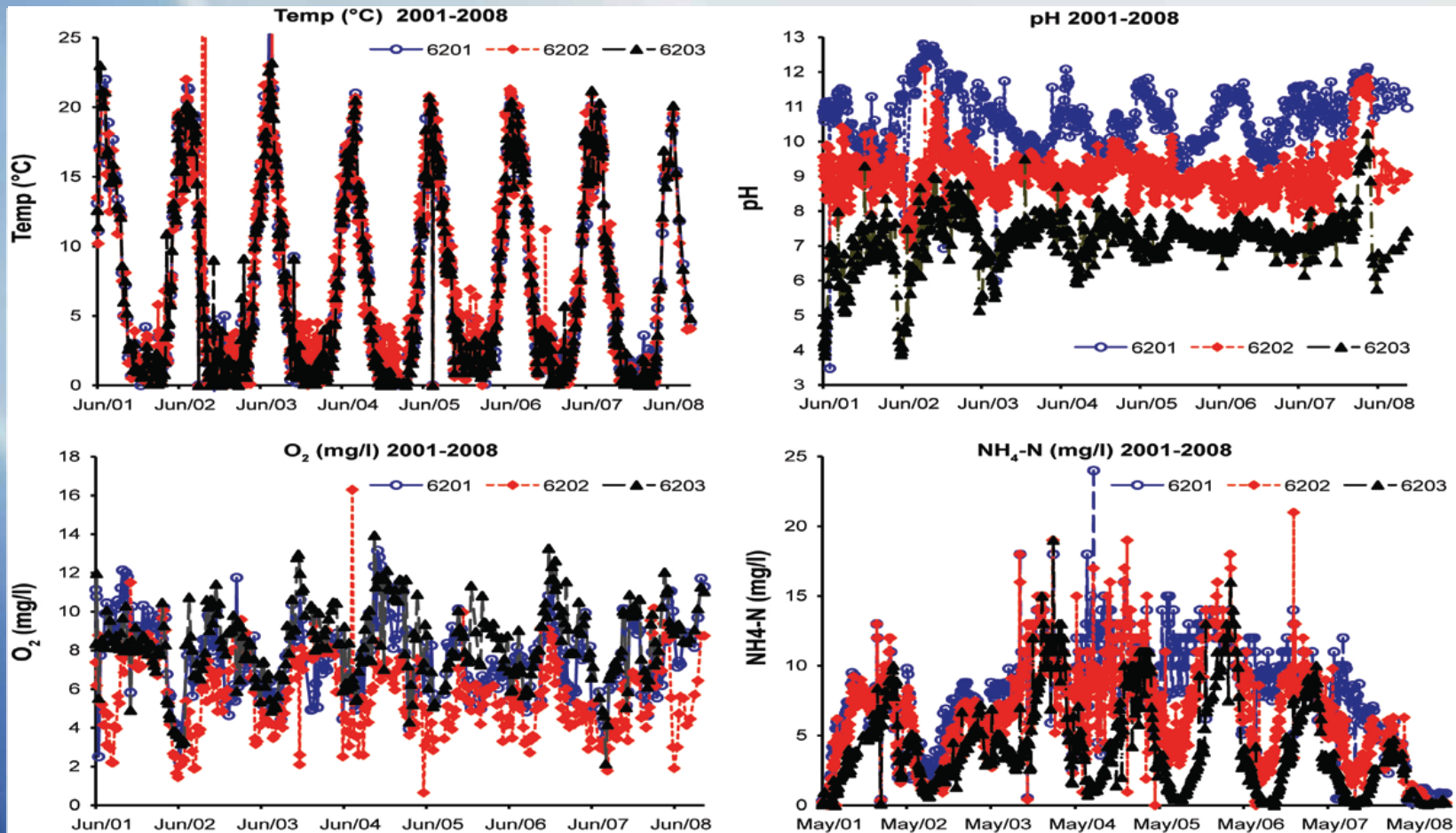

Fyra huvudsakliga forskningsuppgifter

1. Kvävespeciering, miljöeffekter och naturlig kväverening i fältområden vid Kiruna och Boliden
2. Kvävespeciering och kväveflöden i klarningmagasin vid Kirunagruvan
3. Installation av reaktiv barriär i pilotskala för kväverening genom denitrifiering vid Malmbergsgruvan
4. Studier av kvävehalter och -transport längs Kalix- och Skellefte älv nedströms Kiruna och Boliden

Resultat Boliden (provtagning 2001-2008)

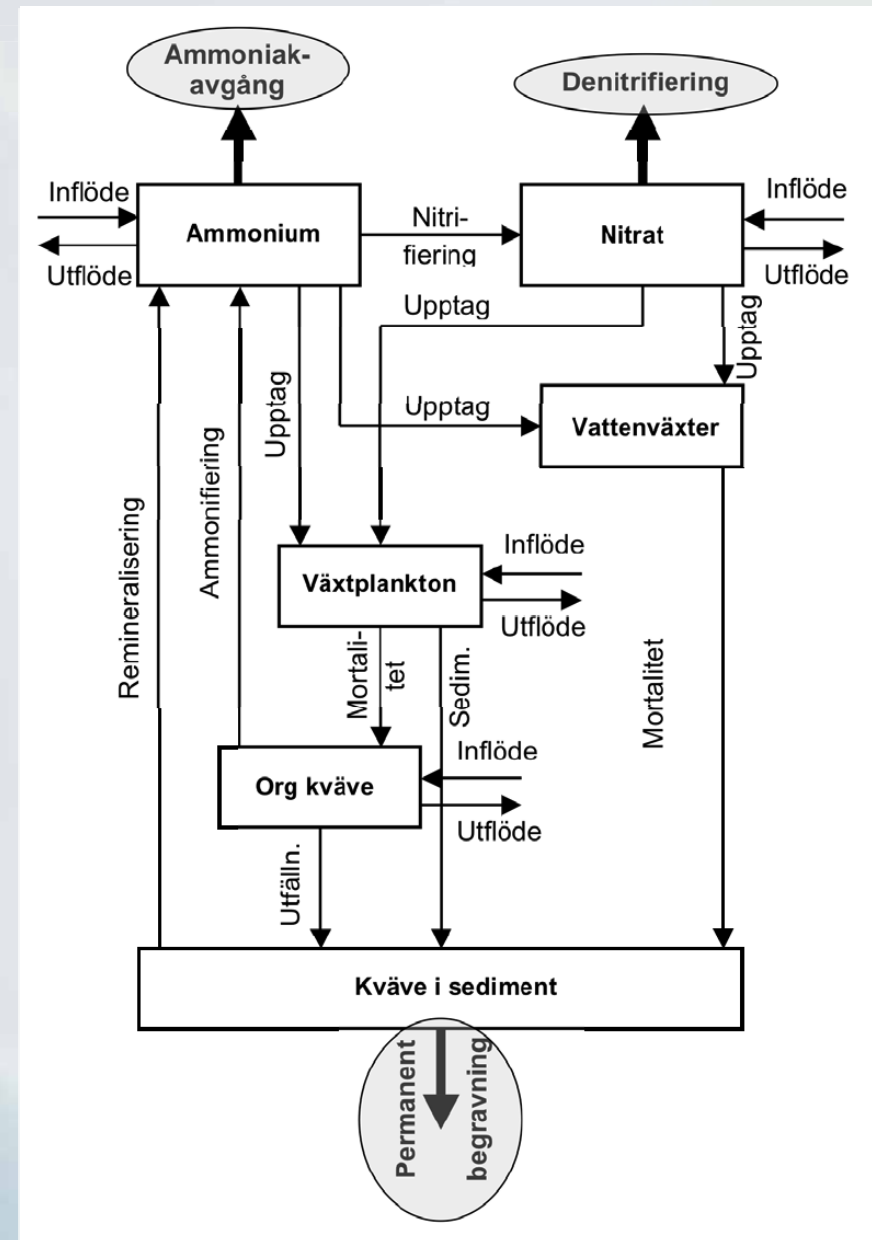

- Tydliga säsongsvariationer. Möjliga förklaringar: utspädning vid vårflod, biologiskt upptag samt ammoniakavgång/nitrifiering

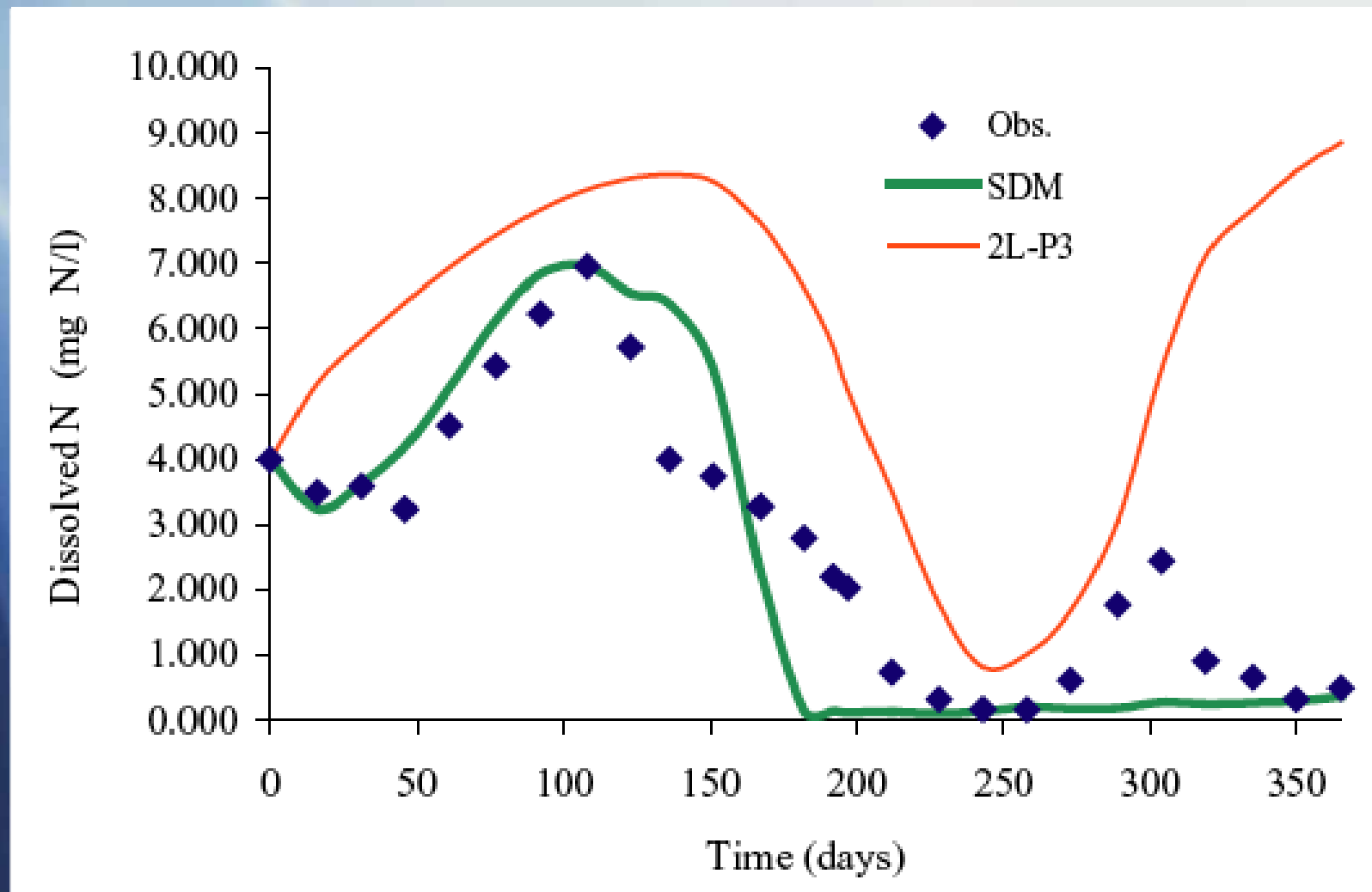
Modell för kvävetransport i sjöar i recipienter

- Modellen kalibreras mot fältdata från Boliden och Kiruna
- Olika processers bidrag till kvävetransporten i en sjö ska kunna kvantifieras
- För att studera effekter av korta–långa uppehållstider i recipienter ska modellen tillämpas i sjöar med olika uppehållstid

Modell för kvävetransport i sjöar i recipienter – exempel (data från Zhang m fl 2004)

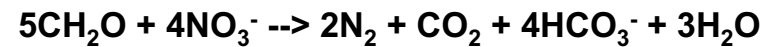
Jämförelse mellan fältdata (◆) och modellresultat (—)

Reaktiv barriär i pilotskala för nitratreduktion vid Malmbergsgruvan

- Möjligheten att reducera kväve (NO_3^-) genom denitrifiering i konstruerad, reaktiv barriär ska undersökas
- Kan vara användbart för små dräneringsflöden med höga nitrathalter

High NO_3^-

Low NO_3^-

Förväntade resultat

- Utveckling av kvantitativ modell för kväve och fosfor i gruvrecipienter, som ska kunna användas som beslutsstöd för bedömning av strategier för att förhindra övergödning.
- Kvantifiering av kväverening genom denitrifiering i naturliga recipienter och i reaktiva barriärer.
- Utredning av den relativa betydelsen av kväve respektive fosfor för övergödning i recipienter.

